

ZATWIERDZAM:

.....

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego

*dla
Zespołu Szkół nr 2 w Katowicach
ul. Goetla 2*

OPRACOWANA PRZEZ:

Ochrona Przeciwpożarowa
Przemysław Kotulski
43-600 Jaworzno,
ul. Olszewskiego 9/4,

Katowice, marzec 2015 r.

Spis treści

1. Podstawa prawna opracowania	s. 3
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej obiektu	s. 8
3. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic	s. 12
4. Rozmieszczenie gaśnic oraz sposób oznakowania obiektu zgodnie z PN	s. 13
5. Sposób postępowania na wypadek pożaru oraz zasady zapobiegania możliwościom powstania pożaru	s. 22
6. Zasady zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	s. 26
7. Przebieg ewakuacji	s. 29
8. Sposoby zaznajamiania pracowników z treścią instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi	s. 37
9. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej	s. 38

KARTA AKTUALIZACJI INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Lp	Zakres aktualizacji	Nazwisko i imię, Stanowisko służbowe	Data aktualizacji	Podpis

*INSTRUKCJA
BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO,
WRAZ Z INSTRUKCJĄ PROWADZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH
POD WZGLĘDEM POŻAROWYM
dla Zespołu Szkół nr 2 w Katowicach*

Podstawa opracowania:

- *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku, w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).*

Zatwierdzam do użytku służbowego: .....

PODSTAWA OPRACOWANIA:

Niniejsze opracowanie sporządzone zostało w oparciu o przeprowadzone wizje obiektu, udostępnioną dokumentację i następujące obowiązujące aktualnie przepisy prawne:

1. *Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (J.t.: Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późniejszymi zmianami).*
2. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (J.t.: Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późniejszymi zmianami).*
3. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).*
4. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 75, poz. 690, z późniejszymi zmianami).*
5. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).*
6. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym (Dz. U. Nr 54, poz. 259).*
7. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną (Dz. U. Nr 225, poz. 1934)*
8. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 215, poz. 1823)*
9. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 sierpnia 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze pożarnictwa pełniący służbę w Państwowej Straży Pożarnej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz warunków i sposobu wydawania upoważnień (Dz. U. Nr 156, poz. 1529)*
10. *PN-B-02863. Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa.*
11. *PN-B-02864. Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Zasady obliczania zapotrzebowania na wodę do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru.*

12. *PN-B-02865. Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa.*
13. *PN-92/N-01256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.*
14. *PN-92/N-01256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.*
15. *PN-N-01256-04:1997. Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.*
16. *PN-IEC 60364-4-482:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych. Norma arkuszowa*
17. *PN-86/E-05003.01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne.*
18. *PN-86/E-05003.02 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona podstawowa.*
19. *PN-86/E-05003.03 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona obostrzona.*
20. *PN-92/E-05003.04 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona specjalna.*
21. *PN-IEC 61024-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne*
22. *PN-IEC 61024-1-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne. Wybór poziomów ochrony dla urządzeń piorunochronnych.*
23. *PN-IEC 61024-1:2001/Ap1:2002 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne.*
24. *PN-IEC 61024-1-1:2001/Ap1:2002 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne. Wybór poziomów ochrony dla urządzeń piorunochronnych.*
25. *PN-IEC 61024-1-2:2002 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Część 1-2: Zasady ogólne. Projektowanie, montaż, konserwacja i sprawdzanie urządzeń piorunochronnych.*
26. *PN-84/E-02033 Oświetlenie wewnątrz światłem elektrycznym.*
27. *PN-EN 1838:2002 Oświetlenie awaryjne.*
28. *PN-E 2:1998 Podział pożarów*
29. *PN-91/B02840 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Nazwy i określenia.*
30. *PN-B-02852:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.*
31. *PN-M-51540:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Urządzenia tryskaczowe. Zasady projektowania i instalowania oraz odbioru i eksploatacji.*
32. *PN-E-08350-14:2002 Systemy sygnalizacji pożarowej. Projektowanie, zakładanie, odbiór, eksploatacja i konserwacja instalacji.*
33. *PN-EN 60849:2001 Dźwiękowe systemy ostrzegawcze.*

34. *PN-EN 671-1:1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzłem półsztywnym.*
35. *PN-EN 671-2:1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzłem płasko składanym.*
36. *PN-EN 671-3:2000 Stałe urządzenia gaśnicze. Instalacje hydrantowe wewnętrzne. Konserwacja instalacji hydrantów wewnętrznych z węzłami półsztywnymi oraz z węzłami składanymi płasko.*
37. *PN-EN 3-1:1998 Gaśnice przenośne. Rodzaje, czas działania, pożary testowe grupy A i B.*
38. *PN-EN 3-2:1999 Gaśnice przenośne. Szczelność, badanie przewodności elektrycznej, badanie zagęszczalności, wymagania szczególne.*
39. *PN-EN 3-3:1998 Gaśnice przenośne. Konstrukcja, wytrzymałość na ciśnienie, badania mechaniczne.*
40. *PN-EN 3-4:1999 Gaśnice przenośne. Wielkości napełniania i minimalne wymagania dotyczące skuteczności gaśniczej.*
41. *PN-EN 3-5+AC:1999 Gaśnice przenośne. Wymagania i badania dodatkowe.*
42. *PN-EN 3-6:1997 Gaśnice przenośne. Postanowienia dotyczące weryfikacji zgodności gaśnic przenośnych z EN 3, arkusze od 1 do 5.*
43. *PN-EN 3-6/A1:2001 Gaśnice przenośne. Postanowienia dotyczące weryfikacji zgodności gaśnic przenośnych z EN 3, arkusze od 1 do 5.*
44. *PN-EN 1866:2001 Gaśnice przewoźne.*
45. *PN-EN 1869:1999 Koce gaśnicze.*

CEL OPRACOWANIA.

Celem opracowania jest określenie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego dla *Zespołu Szkół nr 2 w Katowicach*, w świetle obowiązujących przepisów i aktualnego stanu ochrony przeciwpożarowej.

Właściciel lub zarządca dla będących w jego zarządzie obiektów (bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe), przeznaczonych do przebywania powyżej 50 osób, opracowuje, „Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego” zawierającą:

- warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia danego obiektu, sposobu jego użytkowania i warunków technicznych, jeżeli kubatura brutto budynku lub jego części stanowiącej odrębną strefę pożarową przekracza 1000m³;
- sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w danym obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic;
- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi;
- sposoby zaznajamiania użytkowników obiektów z treścią instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.

Niniejsza „Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego” spełnia wymagania przepisów obowiązujących w przedmiotowym zakresie i została opracowana w celu wprowadzenia wytycznych organizacji ochrony przeciwpożarowej dla *Zespołu Szkół nr 2 w Katowicach*, w zakresie warunków ochrony przeciwpożarowej wynikających z przeznaczenia obiektu, sposobu jego użytkowania i warunków technicznych. Opracowanie obejmuje podstawowe zasady bezpieczeństwa pożarowego dla wszystkich pracowników wymagane przepisami prawa.

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze, zgodnie z obowiązującymi zasadami,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Do zapoznania się z instrukcją oraz przestrzegania ustaleń w niej zawartych zobowiązani są wszyscy pracownicy i uczniowie Zespołu Szkół nr 2, Niezależnie od postanowień zawartych w instrukcji, należy przestrzegać obowiązujących przepisów i norm dotyczących m.in. ochrony przeciwpożarowej.

Wyciąg z niniejszego opracowania: „Instrukcję postępowania na wypadek pożaru”, wraz z „Wykazem telefonów alarmowych”, umieszcza się w miejscach widocznych, dostępnych dla wszystkich osób przebywających w danym obiekcie.

Instrukcja nie wymaga uzgodnień z terenowymi organami ochrony przeciwpożarowej Państwowej Straży Pożarnej. Wszystkie postanowienia i wymagania określone w niniejszej instrukcji powinny być spełnione i ściśle przestrzegane.

Instrukcja powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej – zgodnie z Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku, w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

1. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, PROWADZONEGO PROCESU TECHNOLOGICZNEGO I JEGO WARUNKÓW TECHNICZNYCH, W TYM ZAGROŻENIA WYBUCEM.

II. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem.

II.1. Lokalizacja :

Budynek Zespołu Szkół nr 2 zlokalizowany jest w Katowicach – Murcki, przy ul. Goetla 2. Jest to obiekt wolnostojący, trzy kondygnacyjny – częściowo podpiwniczony (warsztaty szkolne). Parter i piętro przeznaczone są na lokalizację sal lekcyjnych, pomieszczeń biurowych oraz socjalno – sanitarnych. Nad częścią szkoły znajduje się II piętro przeznaczone na sale lekcyjne oraz aulę.

II.2. Charakterystyka pożarowo-techniczna obiektu.

Obiekt wykonany jest w konstrukcji tradycyjnej murowanej z żelbetowymi stropami spełniającymi wymagania klasy REI60. Klatki schodowe wykonane jako żelbetowe pomiędzy poszczególnymi kondygnacjami. Obiekt posiada nieużytkowe poddasze (niezamykane drzwiami EI 30) oraz fragmenty piwnic.

II.2.1. Konstrukcja budynku :

Dach szkoły wykonano jako dwuspadowy o konstrukcji drewnianej. Całość pokryta jest blachą. Fundamenty obiektu wykonane jako żelbetowe Stropy budynku wykonane w konstrukcji żelbetowej. Wszystkie elementy budynku wykonane z materiałów nierozprzestrzeniających ognia NRO.

II.2.2. Wymiary, powierzchnie:

- powierzchnia użytkowa 5230, m²
- wysokość <12 m
- kubatura 26570,00 m³

Budynek zaliczony jest do obiektów niskich (N),

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop	ściana zewnętrzna	ściana wewnętrzna	przekrycie dachu
1	2	3	4	5	6	7
"C"	R 60	R 15	REI 60	EI 30	EI 15	RE 15

Oznaczenia w tabeli:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,

(-) - nie stawia się wymagań.

II.2.3. Kategoria zagrożenia ludzi:

Budynek zaliczony jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL III – budynek nie posiadający pomieszczeń w których mogą przebywać ludzie w grupach powyżej 50 osób jednocześnie, nie będących stałymi użytkownikami, oraz nie zawierający pomieszczeń jedynie dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Sala gimnastyczna posiada 1 wyjście ewakuacyjne, nie może w niej przebywać więcej niż 50 osób.

II.2.4. Gęstość obciążenia ogniowego:

W budynkach użyteczności publicznej nie określa się gęstości obciążenia ogniowego a jedynie kategorię zagrożenia ludzi.

W pomieszczeniach magazynowych obciążenie ogniowe kształtuje się w przedziale od 500 MJ/m².

II.2.5. Parametry pożarowe substancji palnych:

Główne elementy konstrukcyjne wykonane są w technologii niepalnej, elementy wykończeniowe posadzki korytarzy i pozostałych pomieszczeń - niepalne i nie kapiące pod wpływem ognia. Spośród występujących materiałów palnych, reprezentowane są głównie materiały stałe, związane z funkcją i wyposażeniem budynku tj. elementy drewnopochodne umeblowania, papier i tworzywa sztuczne użyte do wystroju wnętrz.

Wystrój wnętrz:

Podczas zmiany wystroju wnętrz, należy pamiętać o tym, że stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne i intensywnie dymiące jest zabronione, sufity

podwieszane muszą być wykonane z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

W obiekcie nie występują pomieszczenia ani strefy zagrożone wybuchem.

II.2.6. Zagospodarowanie budynku:

Budynek zawiera pomieszczenia lekcyjne, biurowo – socjalne, szatnie, poddasze jest nieużytkowane.

II.2.7. Podział na strefy pożarowe :

Cały budynek stanowi jedną strefę pożarową, z nie wydzielonym poddaszem. Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej budynku niskiego ZL III wynosi 8000 m², faktyczna jest znacznie mniejsza od dopuszczalnej.

II. 2.8. Instalacje użytkowe.

Budynek wyposażony jest w urządzenia i instalacje użytkowe:

- instalację elektryczną, służącą do zasilania instalacji oświetlenia i urządzeń użytkowych budynku,
- instalację kominową i wentylacyjną,
- instalację CO – wodną zasilaną z sieci miejskiej
- instalacja odgromowa

II. 2.9. Droga pożarowa.

Dojazd pożarowy dla budynku stanowi ul. Goetla oraz zjazd prowadzący bezpośrednio do budynku. Dojazd pożarowy posiada szerokość ok. 4 m.

II. 2.10. Przeciwpożarowe zaopatrzenie w wodę.

Przeciwpożarowe zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru dla budynku stanowią hydranty sieci miejskiej.

III. Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;

III.1. Gaśnice :

Obiekty muszą być wyposażone w odpowiednie ilości gaśnic, pracownicy powinni posiadać umiejętności posługiwania się nimi. Ale poza tym gaśnice te muszą być sprawne i niezawodne, ciągle gotowe do działania. Aby to spełnić muszą mieć pełne zabezpieczenie serwisowe.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, obiekty muszą być wyposażone w odpowiednie gaśnice spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN) dotyczących gaśnic, lub gaśnic przewoźnych.

Dla właściwego zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków dokonuje się rozmieszczenia sprzętu pożarniczego i środków gaśniczych w zależności od rodzaju materiałów i urządzeń, do których mogą być zastosowane w przypadku powstania pożaru, przy jednoczesnym uwzględnieniu warunków lokalnych.

W zależności od wielkości obciążenia ogniowego lub kategorii zagrożenia ludzi, powierzchni pomieszczenia lub strefy, określa się ilość, rodzaj i wielkość sprzętu pożarniczego, jaka powinna przypadać dla zabezpieczenia pomieszczenia (powierzchni).

Podczas rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego należy pamiętać, że:

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach przypada z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach szczególnych:

- na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałym urządzeniem gaśniczym:
  1. zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, ZL II, ZL III lub ZL V, produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego ponad 500 MJ/m ,
  2. zawierającej pomieszczenie zagrożone wybuchem;
- na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej nie wymienionej powyżej, z wyjątkiem
zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV.
- odległość dojścia do gaśnicy nie powinna przekraczać 30 m,
- do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m

Sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych :

- przy wejściach do budynku
  - na klatkach schodowych
  - na korytarzach
  - przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz
- Oznakowanie miejsc usytuowania podręcznego sprzętu gaśniczego powinno być zgodne z Polską Normą.
- Sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne, z dala od źródeł ciepła.
- W obiektach wielokondygnacyjnych- w tym samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Rozmieszczając podręczny sprzęt gaśniczy, należy brać pod uwagę

- rodzaj materiałów występujących w danej strefie znajduje się w miejscu do tego przeznaczonym
- czy nie możliwości zastawienia gaśnicy
- ma czytelną instrukcję obsługi
- nie jest w sposób widoczny uszkodzona
- ma plomby i wskaźniki nieuszkodzone
- ciśnieniomierze w zakresie działania
- czy gaśnica jest odpowiedniego typu i wielkości napełnienia

Zakres niezbędny do wykonania przez osoby kompetentne - serwis gaśnic :

- konserwacja - czyli czynności służące utrzymaniu urządzenia w dobrym stanie technicznym.
- naprawa - wykonuje się wtedy, gdy zasadnicze elementy gaśnicy takie jak, prądownica, głowica, zawory uległy zniszczeniu.

Gaśnice powinny być poddawane badaniom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami opisanymi w przepisach, Polskich Normach i instrukcjach obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, co 6 lub 12 miesięcy, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

W większości typów gaśnic regułą jest również raz na 5 lat konieczność wymiany znajdującego się w nich środka gaśniczego.

III.2. Oświetlenie ewakuacyjne

Budynek szkoły został wyposażony w oświetlenie ewakuacyjne w obrębie dróg ewakuacyjnych na piętrze budynku oraz w części piwnic przeznaczonych do stałego przebywania ludzi. Zastosowano lampy z modułami zapewniającymi możliwość

świecenia po zaniku zasilania przez min. 1 godz. oraz ilość lamp umożliwiającą zapewnienie natężenia oświetlenia min. 1 lx. w osi drogi ewakuacyjnej z obiektu.

Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne jako urządzenie przeciwpożarowe powinno być przeglądane i konserwowane zgodnie z PN przez osobę kompetentną w okresach i sposób zgodny z instrukcją producenta nie rzadziej niż raz w roku.

III. 3. Przeciwożarowy wyłącznik prądu.

Budynek został wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu. Wyłącznik zlokalizowany jest przy wejściu bocznym do szkoły. Wyłącznik jest oznakowany zgodnie z PN.

III. 4. Instalacja hydrantów wewnętrznych.

W budynku zlokalizowano hydranty wewnętrzne z węzłem płaskoskładanym $\varnothing 52$, które powinny zapewnić zasięg dla całego budynku. Hydranty są oznakowane i wyposażone w instrukcje postępowania. Do hydrantów zapewniony jest dostęp o szerokości min. 1m.

III. 5. Instalacja oddymiająca, instalacja sygnalizacji pożaru, stałe urządzenia gaśnicze oraz DSO.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami w obiekcie nie ma obowiązku stosowania instalacji oddymiającej, stałych urządzeń gaśniczych, systemów sygnalizacji pożarowej ani też dźwiękowego systemu ostrzegawczego.

III. 6. Podstawowe warunki technicznej eksploatacji obiektów.

Instalacje i urządzenia techniczne (grzewcze, wentylacyjne, spalinowe, elektroenergetyczne, odgromowe, wodociągowe i kanalizacyjne) w obiektach powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w polskich normach i przepisach szczegółowych. Instalacje te należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy je poddawać okresowym przeglądom i konserwacji.

Organizacja ewakuacji.

Sprawną i bezpieczną ewakuację można zapewnić przez:

- Odpowiednie drogi i przejścia ewakuacyjne prowadzące na zewnątrz
- Oznakowanie budynku znakami przeciwpożarowymi (ewakuacyjnymi i ochrony ppoż.)
- Zapewnienie odpowiednich materiałów (nierozprzestrzeniających ognia) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych
- Ustalenie zasad postępowania na wypadek pożaru i ewakuacji
- Zapewnienie informacji i instrukcji dla pracowników i zamieszkujących w budynku

Najmniejsza szerokość drzwi w świetle ościeżnicy, stanowiących wyjście ewakuacyjne z budynku lub drzwi na drodze ewakuacyjnej, powinna wynosić 0,9 m szerokość drzwi w świetle należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób, do których ewakuacji są one przeznaczone przyjmując 0,6 m szerokości na 100 osób. Drzwi wieloskrzydłowe, stanowiące wyjście ewakuacyjne z pomieszczenia oraz na drodze ewakuacyjnej, powinny mieć, co najmniej jedno, nieblokowane skrzydło drzwiowe o szerokości nie mniejszej niż 0,9.

Szerokość drzwi stanowiących wyjście ewakuacyjne z budynku, a także szerokość drzwi na drodze ewakuacyjnej z klatki schodowej, prowadzących na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej, powinna być nie mniejsza niż szerokość biegu klatki schodowej, określona zgodnie z § 68 ust. 1 i 2 warunków technicznych.

Korytarze stanowiące drogę ewakuacyjną w strefach pożarowych ZL powinny być podzielone na odcinki nie dłuższe niż 50 m przy zastosowaniu przegród z drzwiami dymoszczelnymi lub innych urządzeń technicznych zapobiegających rozprzestrzeniania się dymu.

Ewakuację ludzi i mienia z obiektu lub jego części zarządza się w przypadku pożaru, którego rozmiary wskazują na możliwość zagrożenia życia ludzkiego.

Za taki pożar należy uznać:

- Pożar, który w razie dalszego rozwoju może uniemożliwić ewakuację
- Pożar, którego nie można ugasić za pomocą sprzętu gaśniczego

Ewakuację ludzi z budynku zarządza się również

- w przypadku naruszenia konstrukcji budynku (zniszczenie części obiektu, znaczne przemieszczenie elementów konstrukcji) w sposób grożący zawaleniem,
- w przypadku stwierdzenia innego niebezpieczeństwa (np. informacja o podłożeniu ładunku wybuchowego, awarii na pobliskiej drodze pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne)

Po zauważeniu zagrożenia lub otrzymaniu informacji o powstałym zagrożeniu ewakuację zarządza : właściciel lub użytkownik

W sporadycznych przypadkach ewakuację może zarządzić :

osoba wcześniej wyznaczona (np. pracownik administracyjny) - w przypadku nieobecności osób w/w lub nagłej konieczności, osoba najbardziej opanowana znajdująca się w pobliżu.

Po przybyciu jednostek ratowniczo - gaśniczych, prawo do zarządzania ewakuacją przysługuje kierującemu akcją.

Ewakuacja z pomieszczeń szkoły możliwa jest w dwóch kierunkach. Prowadzi ona korytarzami i klatkami schodowymi do wyjść ewakuacyjnych zgodnie z umieszczonymi znakami ewakuacyjnymi. W drugim na zewnętrzny taras obiektu przez drzwi oznakowane jako wyjście ewakuacyjne.

Długości dojść ewakuacyjnych nie przekraczają wartości dopuszczalnej wynoszącej dla ZL III 30m mierzona w jednym kierunku dojścia w przypadku piwnic oraz 60m w dwóch kierunkach z kondygnacji nadziemnych.

2. SPOSÓB PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM STOSOWANYCH W OBIEKCIE URZĄDZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH I GAŚNIC.

2.1. Wyposażenie obiektu w instalacje przeciwpożarowe - zasady konserwacji i utrzymania.

Urządzenia przeciwpożarowe – należy przez to rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych.

Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej

przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia ich do użytkowania jest przeprowadzenie dla danego urządzenia prób i badań potwierdzających prawidłowość ich działania.

Urządzenia przeciwpożarowe (oświetlenie awaryjne ewakuacyjne) i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno – ruchowej oraz instrukcjach obsługi. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

2.2. Rozmieszczenie gaśnic oraz sposób oznakowania obiektu zgodnie z PN

2.2.1. Oznakowanie kierunków ewakuacji, lokalizacji miejsc usytuowania gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych.

Realizacja koncepcji ewakuacji wymaga wykonania prawidłowego oznakowania kierunków ewakuacji. Oznakowanie ma za zadanie właściwe ukierunkowanie ruchu ludzi.

Do oznakowania należy zastosować znaki posiadające aktualne dopuszczenie do stosowania w ochronie przeciwpożarowej lub certyfikat zgodności wydane przez Centrum Naukowo - Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej w Józefowie.

Znakami tymi należy oznakować:

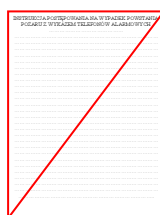
- miejsce ustawienia podręcznego sprzętu gaśniczego zgodnie z PN-92/N-01256/01

- lokalizację przeciwpożarowych wyłączników prądu zgodnie z PN-N-01256-4 z 1997r.

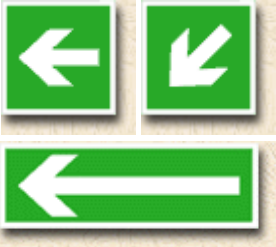

- wywiesić w widocznym miejscu instrukcję postępowania na wypadek pożaru z wykazem telefonów alarmowych.

- drogi i wyjścia ewakuacyjne zgodnie z PN-92/N-01256/02 i z zasadami określonymi w PN-N-01256-5.

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Znaczenie
1		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innymi znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2		Wyjście ewakuacyjne	Znak prostokątny Tło: zielone Napis: biały fosforescencyjny	Znak stosowany do oznakowania wyjść używanych w przypadku zagrożenia.
3		Drzwi ewakuacyjne 1)	Znak kwadratowy Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny i zielony	Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe).
4		Przesunąć w celu otwarcia 2)	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwanych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi przesuwanych.
5		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo.
6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak prostokątny Tło: zielone	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo.

		schodami w dół	Symbol: biały fosforescencyjny	
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo.
8		Pchać, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
9		Ciągnąć, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
10		Stłuc, aby uzyskać dostęp	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak ten może być stosowany: a) w miejscu, gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia, b) gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia

Sprawdzenie systemu oznakowania ewakuacyjnego powinno obejmować:

- sprawdzenie, czy znaki znajdują się nad wyjściami, czy są widoczne i niczym nie zasłonięte,
- sprawdzenie, czy znaki znajdują się w miejscach zmiany kierunku oraz na drogach ewakuacyjnych w taki sposób, aby w każdym miejscu tych dróg widoczny był, co najmniej jeden tego typu znak, znaki te nie mogą być niczym przesłonięte,

- sprawdzenie, czy znaki są dobrze widoczne z odległości, w jakich zostały rozmieszczone i czy kolory piktogramów posiadają odpowiedni kontrast umożliwiający ich odczytanie.

2.2.2. Rozmieszczenie gaśnic.

Gaśnice

Budynek należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy, w sposób zgodny z wytycznymi zawartymi w obowiązujących przepisach Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku, w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Sprzęt gaśniczy należy umieścić w taki sposób, aby był on widoczny i łatwo dostępny, przy klatce schodowej, wejściach, korytarzach przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń. Sprzęt należy, w miarę możliwości, umieszczać w tych samych miejscach na każdej powtarzalnej kondygnacji. Do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1 metra, zaś odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 metrów. Sprzęt należy umieszczać w miejscach nienarażonych na uszkodzenie mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (grzejniki).

Stanowiska ze sprzętem powinny być oznakowane w sposób zgodny z Polską Normą [10].

Jedna jednostka sprzętu podręcznego o masie środka gaśniczego, co najmniej 2 kg (2dm³), powinna przypadać minimum na każde 100 m² powierzchni użytkowej budynku.

Sprzęt powinien zawierać środek gaśniczy do gaszenia pożarów grup ABCE. Czynności konserwacyjne przy sprzęcie powinny być prowadzone, co najmniej raz w roku, przez uprawniony personel.

Rozmieszczając podręczny sprzęt gaśniczy, należy brać pod uwagę rodzaj materiałów występujących w danej strefie i tak:

GRUPA POŻARU	RODZAJ PŁONĄCEGO MATERIAŁU	ŚRODKI GAŚNICZE
	Ciała stałe pochodzenia organicznego, przy których występuje zjawisko żarzenia, np. drewno, papier tworzywa sztuczne itp.	Woda, piana, proszki gaśnicze ABC
	Ciecze palne i substancje stałe topiące się wskutek wytworzonego przy pożarze ciepła, np. benzyna, parafina, naftalen.	Piana, dwutlenek węgla, proszki gaśnicze BC
	Gazy np. metan, propan, butan, wodór i in.	Proszki gaśnicze BC, dwutlenek węgla
	Metale np. magnez, sód, i in.	Specjalne proszki gaśnicze
	Tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych	Specjalne piany gaśnicze

Obiekty muszą być wyposażone w odpowiednie ilości gaśnic o najwyższej jakości, pracownicy powinni posiadać umiejętności posługiwania się nimi. Ale poza tym gaśnice te muszą być sprawne i niezawodne, ciągle gotowe do działania. Aby to spełnić musi mieć pełne zabezpieczenie serwisowe.

Przed uruchomieniem gaśnicy należy:

- Zdjąć gaśnicę z wieszaka
- Podbiec z gaśnicą do ognia
- Skierować ją na źródło ognia
- Zerwać plombę i wyjąć zawleczkę
- Nacisnąć dźwignię uruchamiającą
- Ogień gaszony jest CO₂ lub proszkiem gaśniczym wyrzucanym na skutek działania gazu znajdującego się w butli
- Zachować odstęp min. 1 m przy gaszeniu urządzeń elektrycznych tylko do 1000 V

W celu użycia gaśnicy proszkowej należy:

- a. Udać się do miejsca jej umieszczenia.

- b. Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.

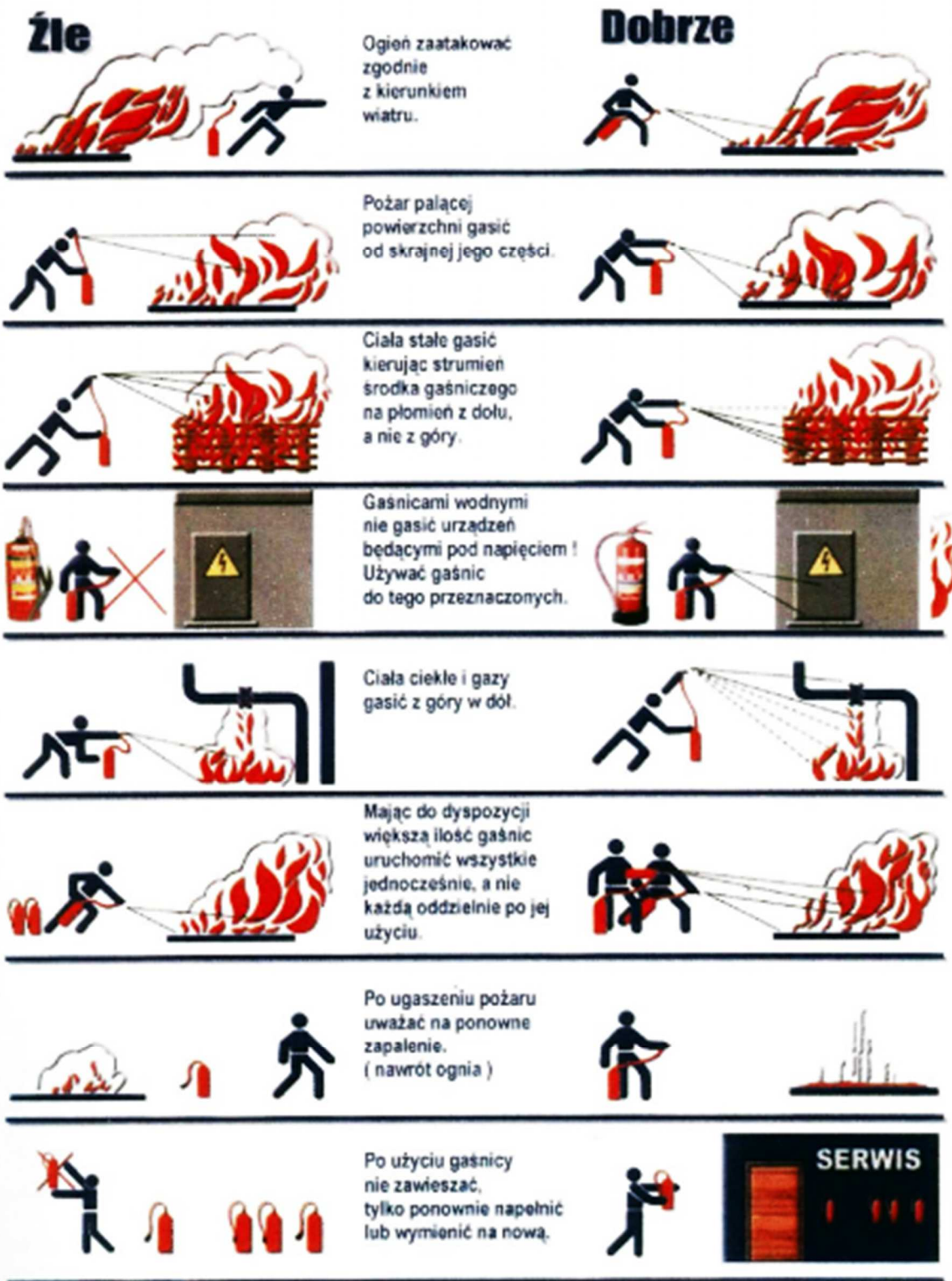
- c. Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.

- d. Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia

Gaśnice proszkowe (1)

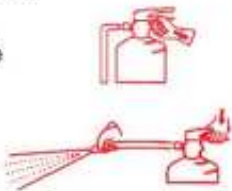
Gaśnica proszkowa GP-6x-ABC

Przeznaczona jest do gaszenia
pożarów grupy A, B i C

Obsługa gaśnicy:

1. Wyciągnąć zabezpieczenie
2. Wyjąć wąż z uchwytu, skierować na źródło ognia, nacisnąć dźwignię

Gaśnice proszkowe (2)

Gaśnica proszkowa GP-1Z-BC

Przeznaczona jest
do gaszenia pożarów
grupy B i C

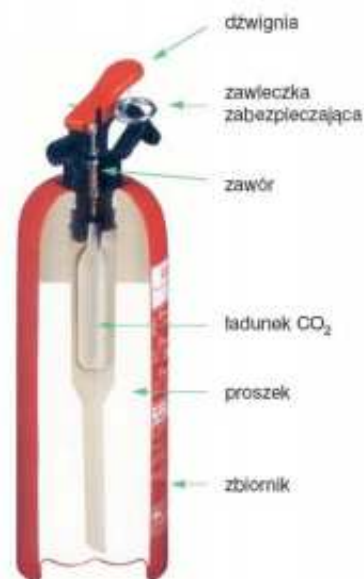

Zalecana do ochrony
samochodów,
łodzi motorowych,
przyczep
kempingowych itp.

Uruchamianie:

1. Wyjąć zawleczkę
2. Nacisnąć dźwignię zaworu, zwolnić ją, odczekać 3 sek.
3. Nacisnąć dźwignię ponownie, strumień proszku skierować na źródło pożaru

Do zakresu działań na rzecz „utrzymania gaśnic w gotowości” należy zaliczyć:

- a) kontrolę wykonywaną przez użytkownika lub jego przedstawiciela
Zaleca się wykonywanie regularnej kontroli wzrokowej, która powinna sprawdzić czy gaśnica:
  - znajduje się w miejscu do tego przeznaczonym
  - jest nie zastawiona i ma czytelną instrukcję obsługi
  - nie jest w sposób widoczny uszkodzona
  - ma plomby i wskaźniki nieuszkodzone
  - ciśnieniomierze w zakresie działania
  - czy gaśnica jest odpowiedniego typu i wielkości napełnienia

W zakres kontroli wchodzi ocena stanu technicznego gaśnicy wykonana przez osobę kompetentną.

- b) konserwacja - czyli czynności służące utrzymaniu urządzenia w dobrym stanie technicznym

Należy między innymi wykonać i sprawdzić:

- ogólny stan gaśnicy,
- czytelność, kompletność i prawidłowość napisów,
- stan węży i zabezpieczeń,
- terminy przypadających kontroli zbiorników ciśnieniowych,
- powłokę malarską
- elementy z tworzywa sztucznego, czy nie są uszkodzone,
- ciężar lub objętość środka gaśniczego,
- sprawdzić czy środek gaśniczy nadaje się do ponownego wykorzystania,
- dokonać odpowiednich napisów,
- sprawdzić uchwyt gaśnicy - czy nie jest uszkodzony i dobrze przytwierdzony.

Usterki stwierdzone podczas konserwacji należy usunąć, a uszkodzone elementy wymienić na takie same, jakie były w dokumentacji świadectwa CNBOP.

- c) naprawa - wykonuje się wtedy, gdy zasadnicze elementy gaśnicy takie jak, prądownica, głowica, zawory uległy zniszczeniu. Niedopuszczalne są naprawy zbiorników, a także zaworów bezpieczeństwa. W naprawie muszą być stosowane części, środki gaśnicze i cechy techniczne takie same, na jakie wyrób otrzymał certyfikat CNBOP.

Za podstawowe zadania przy remoncie gaśnic należy uznać:

- całkowite zdemontowanie gaśnicy na części składowe,
- wykonanie próby ciśnieniowej na zbiorniku,
Zbiorniki nieoznakowane nie powinny być remontowane, lecz wycofane złomowane.
- sprawdzić za pomocą sondy świetlnej wewnątrz zbiornika - czy są ślady korozji lub inne uszkodzenia,
- poddać głowice, zawory, węże działaniu ciśnienia równego ciśnieniu próbnemu zbiornika. Wymienić uszkodzone części,
- sprawdzić lub wymienić zabezpieczenia,
- gaśnice proszkowe otwierać w suchych warunkach, w najkrótszym czasie, w celu zminimalizowania skutków oddziaływania na proszek wilgoci zawartej w powietrzu,
- napełnić ponownie takim samym środkiem gaśniczym,

- nie mieszać lub dosypywać proszków różnych typów. Powstaje reakcja, która powoduje zbrylanie się proszku oraz wzrost ciśnienia w zamkniętym zbiorniku, który może być niebezpieczny dla użytkownika,
- wykonać ponowny montaż zgodnie z instrukcją, zaleceniami producenta,
- uzupełnić dane szczegółowe na etykiecie konserwacji.

d) eliminowanie (wycofywanie) gaśnic nie nadających się do konserwacji

Konserwacji pewnych gaśnic - ze względu na przestarzałą konstrukcję, skomplikowany sposób użycia, stare i nieprodukowane środki gaśnicze, brak oryginalnych części zamiennych, itp. - nie powinno się wykonywać.

Przykładami takich gaśnic są:

- gaśnice pianowe z pianą chemiczną,
- gaśnice, których konserwacja nie może być zakończona z uwagi na brak części zamiennych lub środków gaśniczych.

e) etykieta konserwacji

Informacje dotyczące konserwacji powinny być umieszczone na etykiecie, która nie powinna zakrywać żadnych napisów producenta i powinna być rozpoznawalna.

Na etykiecie powinny być podane następujące informacje:

- rodzaj konserwacji (przeгляд, konserwacja, remont),
- nazwa i adres jednostki konserwującej,
- znak bezspornie identyfikujący osobę wykonującą usługę,
- data (rok, miesiąc) konserwacji.

Na serwisie spoczywa jeszcze wiele odpowiedzialnych zadań, jak należyte umieszczanie gaśnic w miejscach widocznych i łatwo dostępnych, właściwe oznakowanie zabezpieczanie tego miejsca, właściwym doborze asortymentu i ilości, w zależności od rodzaju i rozmiarów zagrożenia pożarowego.

Przeгляdy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta – pierwszy przegląd przed upływem 12 miesięcy.

XII	KONTROLKA										XII
XI	BEZ PIECZĘCI KONSERWATORA KONTROLKA JEST NIEWAŻNA										XI
X											X
IX	OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA Przemysław Kotulski 43-600 Jaworzno, ul. Olszewskiego 9/4 NIP 632-116-46-59 REG. 277.727575 tel. 0 603 691-690										IX
VIII	Konservator Sprzętu PPOŻ <i>W. Kotulski</i> Przemysław Kotulski										VIII
VII	pieczęć zakładu										VII
VI	pieczęć imienna i podpis konserwatora										VI
V	07 06 05 04 03										V
IV	03 04 05 06 07										IV
III	DATA NAPEŁNIENIA GAŚNICY										III
II											II
I											I

2.2.3. Hydranty wewnętrzne.

Hydrant wewnętrzny

Hydranty 52 muszą być stosowane:

1. w strefie pożarowej produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego przekraczającej 500 MJ/m² i powierzchni przekraczającej 200 m²;
2. w strefie pożarowej produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego nieprzekraczającej 500 MJ/m², w której znajduje się pomieszczenie o powierzchni przekraczającej 100 m² i gęstości obciążenia ogniowego przekraczającej 1 000 MJ/m²;
3. przy wejściu do pomieszczeń magazynowych lub technicznych o powierzchni przekraczającej 200 m² i gęstości obciążenia ogniowego przekraczającej 500 MJ/m², usytuowanych w strefie pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, ZL II, ZL III lub ZL V, znajdującej się w budynku niskim albo średniowysokim.

Obiekt został wyposażony w wewnętrzną sieć hydrantową 52, co jest niezgodne z § 19.1 i § 19.3 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku, w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Wymagania przepisów mogą zostać spełnione poprzez modernizację istniejącej sieci hydrantowej.

Ponadto hydranty należy dostosować do wymogów Polskiej Normy:

- Hydranty 25 - PN-EN 671-1 „*Stałe urządzenia gaśnicze, Hydranty wewnętrzne, Hydranty wewnętrzne z wężem półsztywnym*”.
- Hydranty 52 - PN-EN 671-2 „*Stałe urządzenia gaśnicze, Hydranty wewnętrzne, Hydranty wewnętrzne z wężem płasko składanym*”.

Hydranty wewnętrzne i szafki hydrantowe powinny być oznakowane zgodnie z Dyrektywą Rady 92/58/EEC¹. Znak może mieć powierzchnię luminescencyjną.

Ponadto w oznaczeniu hydrantu wewnętrznego powinny być podane następujące informacje:

- nazwa wytwórcy lub jego znak, lub jedno i drugie;
- numer niniejszej normy;
- rok wytworzenia;
- maksymalne ciśnienie robocze;
- długość i średnica wewnętrzna węża;
- średnica dyszy (oznaczona na prądownicy).

Zestawy hydrantów wewnętrznych powinny być wyposażone w pełne instrukcje działania uwidocznione na hydrancie lub obok niego.

Szafki powinny być zabezpieczone drzwiami, które mogą być wyposażone w zamki. Szafki zamykane na zamki powinny być wyposażone w urządzenia do awaryjnego otwierania, znajdujące się tylko za przezroczystym kruchym materiałem. Szafki otwierane kluczem powinny zapewniać dostęp do hydrantu w celu sprawdzenia go lub konserwacji.

Zaleca się, aby drzwi szafki otwierały się pod kątem około 180° w celu umożliwienia swobodnego rozwinięcia węża w dowolnym kierunku.

Hydranty przeciwpożarowe mają zastosowanie wszędzie tam gdzie środkiem gaśniczym może być woda. Hydrant wewnętrzny jest to zawór zainstalowany na specjalnej sieci wodociągowej obudowany szafką i wyposażony w wąż pożarniczy o średnicy 25 lub 52 mm i prądownicę. Ma on zastosowanie do lokalizacji pożarów w zarodku wszędzie tam gdzie, jako środek gaśniczy stosuje się wodę. Umożliwia on dogodne gaszenie ewentualnego pożaru (z większych niż gaśnice odległości), a w szczególności przydatny jest do gaszenia pożarów w zarodku oraz do dogaszania

---

¹ Odsyłacz krajowy: Dyrektywa EEC ma charakter ogólny i oznakowanie szafek hydrantowych wg PN-92/N-01256/01 „Znaki bezpieczeństwa - Ochrona przeciwpożarowa” nie jest z nią sprzeczne

pogorzeli. Niewskazane jest używanie hydrantów wewnętrznych (wody) do gaszenia pożarów w obrębie elektroniki użytkowej oraz instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem (niszczące działanie wody oraz możliwość porażenia prądem). W związku z powyższym pełne wykorzystanie hydrantu wewnętrznego do gaszenia ewentualnego pożaru może nastąpić tylko w ostateczności (np. po wykorzystaniu najbliższych gaśnic). Obsługę hydrantu powinny stanowić dwie osoby, jedna obsługuje prądownicę, a druga obsługuje zawór hydrantowy dawkując ilość wody. Wodą nie gasimy urządzeń pod napięciem elektrycznym oraz w ich obrębie jak również innych substancji, które z wodą tworzą gazy palne np. karbid.

Zasady bezpiecznego użycia hydrantu

Należy pamiętać, że hydrantu (wody) nie należy używać do gaszenia instalacji elektrycznych będących pod napięciem! Przed podaniem wody należy upewnić się, czy w pobliżu nie znajdują się instalacje i urządzenia pod napięciem, jeżeli tak należy odciąć zasilanie (wyłączyć spod napięcia).

Należy także uwzględnić zasady bezpieczeństwa podane dla użycia gaśnic, pamiętając, że hydrant także służy do gaszenia pożaru w początkowej jego fazie, zwłaszcza, gdy działania takie mogą prowadzić osoby bez praktyki i specjalnego przeszkolenia. W każdym przypadku działań zawsze należy pamiętać o zapewnieniu sobie drogi odwrotu – ucieczki w miejsce bezpieczne, np. na zewnątrz budynku.

Zasady konserwacji hydrantów wewnętrznych.

Instalacja wodociągowa wewnętrzna przeciwpożarowa spełnia podstawową rolę w doprowadzeniu wody gaśniczej do miejsc powstania pożaru. Jest ona wyposażona w system odpowiednio rozmieszczonych hydrantów wewnętrznych lub zaworów hydrantowych umożliwiających podłączenie węża z prądownicą i pobieranie wody do celów gaśniczych.

Hydranty wewnętrzne wykorzystywane są głównie do gaszenia pożarów będących w zarodku lub pierwszej fazie rozwoju. Skuteczność prowadzenia akcji ratowniczych zależy głównie od ich parametrów hydraulicznych: ciśnienia na zaworze hydrantowym oraz wydajności nominalnej.

Wymagania, co do wielkości tych parametrów określają następujące przepisy:

- a. *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków innych obiektów budowlanych i terenów z dnia 7 czerwca 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719).*
- b. *PN-EN 671-1 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z wężem półsztywnym.*

c. PN-EN 671-2 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z wężem płasko składanym.

d. PN-EN 671-3 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów wewnętrznych z wężem pólsztywnym i hydrantów wewnętrznych z wężem płasko składanym.

W celu stwierdzenia prawidłowości działania hydrantów wewnętrznych niezbędna jest okresowa kontrola tych parametrów (ciśnienia na zaworze hydrantowym oraz wydajności nominalnej). Konserwacji hydrantów wewnętrznych powinny dokonywać kompetentne osoby, posiadające niezbędną wiedzę i doświadczenie w tym zakresie. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, o których mowa poniżej powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z procedurami określonymi przez producentów hydrantów, nie rzadziej jednak niż raz w roku. Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z PN dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych. Hydranty wewnętrzne powinny być poddawane regularnym kontrolom w odstępach czasu zależnych od warunków otoczenia oraz zagrożenia pożarowego. Celem kontroli hydrantów wewnętrznych jest upewnienie się, że hydranty i wyposażenie:

- a. są na swoim miejscu,
- b. są nie zastawione, widoczne, mają czytelne oznakowanie i instrukcję,
- c. nie mają widocznych uszkodzeń, korozji lub wycieków.

W trakcie konserwacji hydrantu wewnętrznego wąż powinien być całkowicie rozwinięty, a hydrant poddany ciśnieniu.

Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy zawór hydrantowy lub hydrant powinien być oznakowany "USZKODZONY" i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym użytkownika/właściciela.

W celu użycia hydrantu należy:

a. Udać się do miejsca jego umieszczenia
– **[dwie osoby]**

b. Otworzyć drzwiczki - **[pierwsza osoba]**

c. Wychylić bęben (lub kosz) z wężem -
[pierwsza osoba]

d. Wziąć prądownicę i podbiec z nią do
miejsca pożaru, rozwijając wąż
(wyrównać skręty i załamania – jeżeli
wystąpią) - **[druga osoba]**

e. Na znak drugiej osoby odkręcić zawór
- **[pierwsza osoba]**

f. Przekręcić (otworzyć) zawór
prądownicy - **[druga osoba]**

g. Strumień wody skierować na palący
się materiał.

LP	NAZWA URZĄDZENIA LUB SPRZĘTU	RODZAJ WYKONYWANEJ CZYNNOŚCI	TERMIN CZĘSTOTLIWOŚĆ	UWAGI
1	Hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe	Przegląd konserwacja , pomiar ciśnienia i wydajności	Co najmniej raz w roku	Wykonuje właściciel sieci.
2	Gaśnice	Przegląd techniczny i czynności konserwacyjne	Zgodnie z instrukcją ustaloną przez producenta <u>nie rzadziej niż raz w roku</u>	Wykonuje autoryzowany serwisant
3	Instalacja odgromowa	Przegląd	Raz w roku do 30 kwietnia i po każdym odprowadzonym wyładowaniu	Wykonuje uprawniony pracownik gospodarczy – konserwator
		Badanie okresowe	Raz na 5 lat, oraz po każdej naprawie, modernizacji, przebudowie	Wykonuje uprawniony elektryk
4	System sygnalizacji pożaru	Przegląd	Raz na 3 miesiące	Wykonuje autoryzowany serwis
5	Instalacja elektryczna w obiekcie	Sprawdzenie odbiorcze zgodnie z PN-IEC 60364-6-61	Podczas montażu lub po wykonaniu, a przed przekazaniem do eksploatacji oraz po każdej modernizacji i przebudowie	Wykonuje uprawniony elektryk
		Sprawdzenie i próby okresowe. Zgodnie z zakresem Załącznika /informacyjnego/ F do w/w normy. Konserwacja instalacji	Nie rzadziej niż raz na 5 lat, o ile instrukcja technologiczna nie zaleca inaczej uwzględniając wpływy zewnętrzne. Wg. częstości i zakresu określonego w oddzielnej Instrukcji Ruchu Eksploatacji	
6	Instalacja dymowa i spalinowa	W obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i	1) od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych — co najmniej raz w miesiącu , jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią	Koncesjonariusz rzemiosła kominiarskiego

**Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego
Zespół Szkół nr 2 Katowice, ul. Goetla 2**

		spalinowych:	inaczej; 2) od palenisk opalanych paliwem stałym niewymienionych w pkt 1 — co najmniej cztery razy w roku; 3) od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym niewymienionych w pkt 1 — co najmniej dwa razy w roku.	
7	Instalacja wentylacyjna	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych	Co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych.	Koncesjonariusz rzemiosła kominarskiego
	DOKUMENTACJA			
1	Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego	Aktualizacja	Co najmniej raz na dwa lata, oraz po takich zmianach sposobu użytkowania lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.	Uprawniona, osoba posiadająca odpowiednią wiedzę i informacje.

3. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA ORAZ ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCIOM POWSTAWANIA POŻARU

3.1. Zasady zachowania się pracowników i użytkowników

I. Każdy, kto zauważył pożar lub inne zagrożenie lub uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast:

- a) zaalarmować współpracowników, osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
- b) z najbliższego aparatu telefonicznego powiadomić:

- Państwową Straż Pożarną, korzystając z telefonu alarmowego 112, 998 lub najbliższą Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą tel. 32 352 31 20

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie powstało zdarzenie - dokładny adres, nazwę obiektu,
- co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
- czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, czy są osoby ranne lub uszkodzone,
- numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

UWAGA: Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie zgłoszenia.

W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) należy alarmować:

POGOTOWIE RATUNKOWE	tel. 112, 999
POGOTOWIE POLICJI	tel. 112, 997
POGOTOWIE GAZOWE	tel. 992
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	tel. 991
POGOTOWIE WOD. KAN.	tel. 994

- II. Równocześnie z alarmowaniem straży pożarnej należy, w miarę możliwości przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu lub przeciwpożarowego hydrantu wewnętrznego. Jeżeli źródło ognia zostało zlokalizowane i ma niewielkie rozmiary 1÷2 m², należy podjąć próbę zlikwidowania go przy pomocy gaśnic lub hydrantu wewnętrznego.
- III. W przypadkach, gdy ogień obejmuje większą powierzchnię albo całe pomieszczenie, próba gaszenia nie przynosi rezultatów, a pożar rozprzestrzenia się lub też źródło ognia nie jest ustalone a w budynku rozprzestrzenia się dym, bezzwłocznie po alarmowaniu należy opuścić budynek korzystając z dostępnych

dróg ewakuacyjnych. Przy ewakuacji należy korzystać z wolnych od zadymienia klatek schodowych.

- IV.** Po opuszczeniu budynku, osoby ewakuowane powinny grupować się w wyznaczonych miejscach, w pobliżu budynku.
- V.** Jeżeli klatki schodowe są zadymione należy pozostać w swoich pokojach i oczekiwać na pomoc jednostek ratowniczych. Jeżeli dym przedostaje się do pomieszczeń należy przy pomocy dostępnych środków (szmaty, ręczniki, papiery itp.) uszczelnić drzwi i oczekiwać pomocy ze strony zaalarmowanych już jednostek ratowniczych. W razie potrzeby można uchylić okna znajdujące się wewnątrz zajmowanego pokoju.

PODCZAS AKCJI JEDNYM Z NAJWAŻNIEJSZYCH WARUNKÓW JEST ZACHOWANIE SPOKOJU.

- VI.** Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczej powinna pamiętać, że:
- w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie,
  - należy przeciwdziałać panice wśród osób przebywających w obiekcie, wzywając do zachowania spokoju i informując o drogach ewakuacji oraz roztaczać opiekę nad potrzebującymi pomocy,
  - wchodząc do pomieszczeń i stref zadymionych przyjmować pozycję pochyloną (jak najbliżej podłogi) oraz zabezpieczyć drogi oddechowe prostymi środkami (np. wilgotną chustką),
  - należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego oraz gazu do pomieszczeń i stref objętych pożarem; nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem,
  - należy usuwać z zasięgu ognia wszelkie materiały palne i wybuchowe oraz toksyczne,
  - nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien w pomieszczeniach, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
- VII.** W przypadku ogłoszenia alarmu i zarządzenia ewakuacji, każda osoba korzystająca z obiektu powinna:
- zachować spokój, nie wywoływać paniki,
  - podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratowniczą lub personelu obsługującego akcję,
  - opuścić wskazanymi drogami i kierunkami ewakuacji oraz wyjściami ewakuacyjnym - wskazanymi przez personel lub zgodnie z oznakowanymi szlakami komunikacyjnymi,
  - udzielić pomocy innym, potrzebującym osobom.

Wszyscy pracownicy oraz osoby korzystające z obiektu, z chwilą przybycia jednostki ratowniczo - gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, zobowiązani są do podporządkowania się dowódcy tej jednostki.

UWAGA: Aby zapoznać pracowników oraz inne osoby przebywające na terenie obiektu z zasadami zachowania się w przypadku powstania pożaru - w obiekcie należy umieścić wyciąg z Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, nazywany "INSTRUKCJĄ POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU". Instrukcje te powinny być umieszczane w miejscach ogólnodostępnych i widocznych.

3.2. Zasady zapobiegania pożarom

Uwzględniając normalne warunki użytkowania obiektu, do potencjalnych przyczyn powstania pożaru zaliczyć należy:

- instalacje lub urządzenia elektryczne w przypadku ich uszkodzenia lub nieprawidłowej eksploatacji (np. pozostawianie nie wyłączonych odbiorników energii elektrycznej nie przystosowanych do pracy ciągłej, nieterminowe lub niewłaściwe prowadzenie konserwacji urządzeń i instalacji elektrycznych),
- nieostrożność w stosowaniu otwartego ognia lub przy paleniu tytoniu, szczególnie w pomieszczeniach objętych zakazem palenia (pozostawianie, porzucanie niedopałków papierosów),
- złe zabezpieczenie i nieostrożność w trakcie prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, szczególnie prac spawalniczych (niewłaściwe zabezpieczenie prac spawalniczych, niewłaściwe posługiwanie się materiałami łatwopalnymi),
- umyślne podpalenie.

Przeciwdziałanie zagrożeniu pożarowemu polegać powinno w głównej mierze na eliminowaniu jego potencjalnych źródeł. Oznacza to między innymi konieczność przestrzegania następujących zasad:

- w szkole oraz na terenach przyległych (w granicach działki), zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji,
- obiekt i poszczególne pomieszczenia należy użytkować w sposób zgodny z założeniami projektowymi; wszelkie zmiany w tym zakresie mogą być dokonywane jedynie po dostosowaniu pomieszczeń do nowych funkcji i przeznaczenia, w tym również do wymagań ochrony przeciwpożarowej,
- instalacje elektryczne, zarówno oświetleniowe, jak i służące do zasilania urządzeń, należy utrzymywać w stanie pełnej sprawności technicznej (szczególną uwagę

- należy zwracać na stan połączeń instalacyjnych wewnątrz puszek rozgałęźnych, gniazd wtyczkowych i wszelkiego rodzaju wyłączników),
- zapewnić należy czytelne i jednoznaczne oznakowanie przeciwpożarowych wyłączników prądu oraz opisanie poszczególnych tablic bezpiecznikowych,
  - wszelkie zmiany i poprawki w instalacjach elektroenergetycznych mogą być wykonywane tylko przez uprawnionych instalatorów,
  - instalacje elektryczne należy eksploatować z uwzględnieniem dopuszczalnych obciążeń, wynikających z zastosowanych przekrojów przewodów i użytych zabezpieczeń,
  - oprawy oświetleniowe oraz osprzęt instalacji elektrycznych (wyłączniki, gniazda wtyczkowe itp.) należy instalować na podłożu niepalnym lub z odpowiednią izolacją od tego podłoża, uniemożliwiającą jego zapalenie,
  - przy adaptacji i modernizacji pomieszczeń należy uwzględniać wymagania przepisów budowy i eksploatacji urządzeń (instalacji) elektrycznych, zwłaszcza w przypadkach podłączania dodatkowych odbiorników energii elektrycznej,
  - w pomieszczeniach magazynowych należy stosować wyłącznie punkty świetlne z kloszami ochronnymi (nie dotyczy świetlówek), przy czym osłony te powinny być wykonane z materiałów niepalnych,
  - przestrzegać należy zakazu palenia tytoniu i używania ognia otwartego za wyjątkiem miejsc odpowiednio wyznaczonych i wydzielonych, tzw. palarni,
  - zapewnienie właściwego oznakowania lokalizacji podręcznego sprzętu gaśniczego, wyłączników prądu, hydrantów wewnętrznych, zewnętrznych oraz dróg, kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
  - materiały palne należy przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń których powierzchnie zewnętrzne mogą się nagrzewać do temperatury powyżej 100 °C,
  - materiały palne można składować tylko w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu; zabronione jest składowanie ich w pomieszczeniach o dotychczasowym przeznaczeniu biurowym lub innej niż magazynowa funkcji, bez dostosowania do nowych wymagań ochrony przeciwpożarowej (dotyczy to także zakazu przechowywania materiałów palnych w obrębie dróg ewakuacyjnych),
  - wyjścia ewakuacyjne należy utrzymywać w stanie umożliwiającym ich natychmiastowe użycie,
  - zabrania się uniemożliwiania lub utrudniania dostępu do:
    - * urządzeń przeciwpożarowych takich jak hydranty wewnętrzne i zewnętrzne, przeciwpożarowych wyłączników prądu, podręcznego sprzętu gaśniczego itp.,

- * wyjść ewakuacyjnych,
  - * wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.
- ciecze łatwo zapalne można przechowywać w uzasadnionych przypadkach, tylko w niewielkich ilościach (do kilku litrów) w odpowiednio szczelnych opakowaniach handlowych, zabezpieczonych przed uszkodzeniem, ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 55° C należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów, co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia, pojemniki powinny być zabezpieczone przed stłuczeniem,
  - przestrzegać należy zakazu przechowywania gazów palnych w budynku,
  - instalacje wewnętrzne należy poddawać okresowym badaniom i przeglądom, zgodnie z punktem 1.7 niniejszej instrukcji.
  - czyszczenie elementów urządzeń pomiarowych za pomocą cieczy łatwopalnych należy prowadzić przy włączonej i sprawnej wentylacji wyciągowej w pomieszczeniu do tego przeznaczonym.

4. ZASADY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

Przez prace niebezpieczne pod względem pożarowym – należy rozumieć prace, których prowadzenie może powodować bezpośrednio niebezpieczeństwo powstania pożaru, lub wybuchu.

Szczegółowe zasady zabezpieczenia przeciwpożarowego prac, o których mowa powyżej, jak również warunki uzyskania zezwolenia na ich przeprowadzenie, określa w odrębnej instrukcji właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu. Niniejsza instrukcja stanowi realizację wymienionego obowiązku na terenie *Zespołu Szkół*. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym, prowadzone poza wyznaczonym na stałe do tego celu miejscem, jak prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia (np. spawanie gazowe lub elektryczne, cięcie lub szlifowanie elementów przy użyciu szlifierek, opalanie elementów z farb i lakierów, rozgrzewanie materiałów i surowców przy użyciu otwartego ognia lub wysokiej temperatury itp.) prowadzone wewnątrz budynku, lub przyległych do niego terenach oraz placach składowych, a także wszelkie inne prace remontowo-budowlane należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym osoba zamierzająca prowadzić tego typu prace powinna każdorazowo skontaktować się z administratorem obiektu i powiadomić go o zamiarze prowadzenia prac, ich specyfice, zakresie i czasie trwania.

Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwość zapalenia, wskutek bezpośredniego oddziaływania płomienia lub poprzez przewodnictwo cieplne, materiałów znajdujących się w sąsiedztwie i w sąsiednich pomieszczeniach, zarówno w pionie, jak i w poziomie. Konieczne jest ustalenie środków zapobiegawczych (np. usunięcie materiałów palnych w bezpieczne miejsce, kontrola przyległych pomieszczeń, ekranowanie materiałem niepalnym miejsca prowadzenia prac) oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za przebieg prac i przeprowadzenie kontroli obiektu po ich zakończeniu. Przyjęte warunki należy zamieścić w stosownym protokole podpisanym przez użytkownika, jak i wykonawcę prac.

4.1. Szczegółowe zasady prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Podczas wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, w szczególności prac spawalniczych, przestrzegać należy następujących zasad:

- Przedstawiciel Dyrekcji (lub wyznaczona osoba) obowiązany jest przed rozpoczęciem prac zapoznać osoby zamierzające prowadzić prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
- każdorazowo należy sporządzić protokół zabezpieczania przeciwpożarowego prac spawalniczych (wzór w załączeniu),
- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- na terenie obiektu zabrania się przechowywania gazów palnych w butlach oraz innych materiałów pożarowo - niebezpiecznych².
- w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru, w ilości zależnej od skali prowadzonych prac, jako minimum należy przyjąć jedną gaśnicę proszkową GP-6 lub śniegową GS-5 oraz koc gaśniczy z włókna szklanego, jeśli warunki szczególne nie przemawiają za koniecznością zastosowania innych rodzajów i ilości sprzętu pożarniczego, czy też środków gaśniczych. Sprzęt powinien być zabezpieczony przez osobę lub osoby zamierzające prowadzić przedmiotowe prace,
- jeżeli w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac występują urządzenia elektroenergetyczne pod napięciem, to stanowisko należy wyposażać dodatkowo w jedną gaśnicę proszkową lub śniegową,
- po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym były prowadzone oraz rejon przyległe,
- prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być prowadzone wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,

---

² materiały niebezpieczne pożarowo - rozumie się przez to ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, gazy palne, ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne, ciała stałe zapalające się samorzutnie w powietrzu, materiały wybuchowe i pirotechniczne, ciała stałe palne utleniające o temperaturze rozkładu poniżej 21°C, ciała stałe jednorodnie o temperaturze samozapalenia poniżej 200°C oraz materiały mające skłonności do samozapalenia.

- sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie,
- pomieszczenia lub miejsca, w których mają być prowadzone prace spawalnicze należy oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
- przedmioty palne lub niepalne, ale w opakowaniach palnych, należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsc prowadzenia prac, celem uniemożliwienia przedostania się rozgrzanych rozprysków spawalniczych, iskier itp. W razie braku możliwości ich odsunięcia należy je zabezpieczyć przez osłonięcie, na przykład kocami gaśniczymi, arkuszami blachy lub w inny skuteczny sposób,
- należy skontrolować, czy w pomieszczeniach sąsiednich (zarówno w pionie, jak i w poziomie), nie znajdują się materiały mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa cieplnego lub działania rozprysków spawalniczych,
- ewentualne otwory przelotowe, instalacyjne, kablowe należy uszczelnić, zasłonić materiałami niepalnymi,
- kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z izolacją palną, należy zabezpieczyć przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi, bądź skutkami działania wysokiej temperatury,
- wykonywanie prac spawalniczych w miejscach, w których tego samego dnia wykonywano prace malarskie lub inne, przy użyciu substancji łatwo zapalnych, jest zabronione,
- w miejscu wykonywania prac należy przygotować pojemniki metalowe wypełnione wodą, na odpadki drutu spawalniczego i elektrod,
- drogi ewakuacyjne i dojścia powinny być wolne, oraz tak wybrane, aby można było szybko ewakuować ludzi z miejsca zagrożonego rozwojem pożaru,
- po zakończeniu prac należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie ich prowadzenia i pomieszczeniach sąsiednich,
- w przypadku prowadzenia prac w sąsiedztwie jakichkolwiek materiałów palnych kontrolę należy ponowić po upływie 4, a następnie 8 godzin, od czasu zakończenia prac spawalniczych. Wyniki kontroli powinny być odnotowane w protokole zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

WZÓR

Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac spawalniczych

Nazwa i określenie budynku - pomieszczenia, w którym przewiduje wykonywanie spawania
.....

1. Kategoria zagrożenia ludzi oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu lub budynku .....
2. Palność elementów budowlanych występujących w danym pomieszczeniu, budynku lub rejonie przewidywanych prac spawalniczych .....
3. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, budynku, stanowiska, urządzenia itp. Na okres wykonywania prac spawalniczych .....
4. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac spawalniczych .....
5. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w raz zaistnienia pożaru .....
6. Osoba odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac spawalniczych .....
7. Osoby odpowiedzialne za nadzór nad stanem bezpieczeństwa nad stanem prac spawalniczych .....
8. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac spawalniczych po ich zakończeniu .....

Podpisy członków komisji: .....

(imię, nazwisko, stanowisko) .....

.....

Zezwolenie nr ...../.....

Na przeprowadzenie prac spawalniczych itp. prac z otwartym ogniem
(spawanie, cięcie, lutowanie, nagrzewanie itp.)

Miejsce pracy .....

1. Rodzaj pracy .....

2. Czas pracy: dnia: ..... od godziny ..... do godziny .....

3. Zagrożenie pożarowo - wybuchowe w miejscu pracy .....

4. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru lub wybuchu
.....

5. Środki zabezpieczenia:

- przeciwpożarowe .....

- BHP .....

- inne .....

6. Sposób wykonywania pracy .....

7. Odpowiedzialni za:

- przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczenia toku pracy
spawalniczych:

nazwisko..... podpis .....

- wyłączenie spod napięcia:

nazwisko..... podpis .....

- dokonanie analizy stężenia par cieczy i gazów:

nazwisko..... podpis .....

- stosowanie środków zabezpieczających i instruktaż:

nazwisko..... podpis .....

- Prace zakończono dnia ..... o godzinie: .....

nazwisko..... podpis .....

8. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań
mogących spowodować pożar.

Stwierdzam odebranie robót ..... podpis .....

Skontrolował ..... podpis .....

Uwaga!!! Odbierający przekazuje zezwolenie osobie, które je wydała.

5. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZANIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI LUDZI

5.1. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji

Zapewnienie bezpiecznej ewakuacji ludzi jest jednym z najważniejszych elementów szeroko pojętej ochrony przeciwpożarowej. Ewakuacja ludzi, z uwagi na bardzo wiele elementów mających na nią wpływ, stanowi problem bardzo złożony. Obejmuje ona zarówno całokształt zagadnień związanych z warunkami technicznymi budynku, przygotowaniem do prowadzenia działań ratowniczo gaśniczych, jak i ustaleniem sposobów postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

Nawet przy zastosowaniu najwszechstronniejszych i najnowocześniejszych zabezpieczeń przeciwpożarowych, jedynym kluczowym czynnikiem, który pozwoli na uniknięcie ewentualnej tragedii jest odpowiednie kierowanie środkami zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz stosowne przygotowanie personelu. Dlatego też czynnikiem bardzo istotnym jest praktyczne sprawdzenie ewakuacji.

Zgodnie z przepisem [3] właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami, powinien, co najmniej raz na dwa lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. W przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać - co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników. O terminie planowanej próbnej ewakuacji należy powiadomić Komendanta Miejskiego PSP w Katowicach.

Podczas próbnej ewakuacji możliwe jest sprawdzenie sprawności zadziałania poszczególnych instalacji jak również procedur obowiązujących w budynku. Ćwiczenia takie pozwolić mogą na przyzwyczajenie pracowników do właściwego zachowania, bez potrzeby zbędnego zastanawiania się i tracenia czasu na wykonanie poszczególnych zadań.

Z uwagi na brak dotychczas szerszego rozpowszechnienia wśród pracowników i użytkowników obiektu tego zagadnienia należy się liczyć z różnym podejściem i traktowaniem tego zagadnienia, szczególnie przy pierwszej próbie ewakuacji. Dlatego też ćwiczenia powinny być przeprowadzone w sposób ograniczający do minimum możliwość wystąpienia niekontrolowanych zachowań, a co za tym idzie -

możliwość wybuchu paniki. W związku z powyższym proponuje się przyjąć m.in. następujące rozwiązania:

- przed przeprowadzeniem ewakuacji przeszkolić pracowników,
- przed podjęciem próby ewakuacji całego obiektu przeprowadzić takie działania w mniejszym zakresie (część obiektu, samo gimnazjum lub technikum),
- do ewakuacji wybrać taki dzień, w którym przebywa mniejsza ilość osób, bez osób postronnych z zewnątrz,
- przeprowadzić próbę ewakuacji w okresie letnim, przy dogodnych warunkach atmosferycznych,
- do ogłoszenia alarmu stosować środki powiadamiania jak przy sytuacji awaryjnej (syrena alarmowa, telefony),
- podczas ćwiczeń zapewnić zabezpieczenie medyczne.

PSE sprowadza się do dwóch zagadnień:

- sprawdzenia organizacji ewakuacji, gdzie celem jest:
  - sprawdzenie skuteczności dotychczasowego sposobu informowania o zagrożeniu oraz systemu powiadamiania o konieczności ewakuacji, w tym reakcji na alarm pożarowy,
  - doskonalenie procedur ewakuacji, w tym zapoznanie z kierunkami ewakuacji i zasadami zachowania się,
  - koordynacja działań nauczycieli/wychowawców
  - zminimalizowanie możliwości wystąpienia paniki i jej skutków,
  - zmierzenie czasu potrzebnego na opuszczenie obiektu przez wszystkie osoby w nim się znajdujące,
  - weryfikacja opracowanych zasad postępowania na wypadek pożaru,
- sprawdzenia warunków ewakuacji tj.:
  - ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
  - długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;

ZAKRES PSE

Główny nacisk należy położyć na ewakuację osób – zgodnie z założeniem, że życie ludzkie jest najcenniejsze. PSE można rozszerzyć o ewakuację mienia, jednak tylko w uzasadnionych przypadkach. tj. w obiektach, w których zgromadzone są cenne dla instytucji informacje, dokumenty i sprzęt.

PRZYGOTOWANIE PSE

Proces przygotowania PSE jest dosyć złożony. Pierwszy etap powinien obejmować opracowanie założeń, w których wyznaczyć należy:

- cel przeprowadzania PSE,
- potrzeby ludzkie i sprzętowe potrzebne do dokumentowania PSE,
- zadania dla osób wyznaczonych,
- przebieg PSE z podziałem na etapy.

Cele przeprowadzania PSE wyszczególniono wyżej. Określenie potrzeb ludzkich sprowadza się do wyznaczenia opiekunów funkcyjnych, których zadaniem będzie pomoc w odpowiednim przeprowadzeniu i dokumentowaniu PSE, tj. ogłoszenie alarmu, obsługa środków łączności, pomiaru czasu czy zliczenia osób ewakuowanych. Powinien być również wyznaczony koordynator ćwiczeń.

Najprostsze jest przeprowadzenie PSE w celu pomiaru czasu potrzebnego na opuszczenie budynku przez znajdujących się w nim ludzi (wystarczy jedna osoba i stoper).

W drugim etapie przygotowań powinno nastąpić uzgodnienie terminu przeprowadzenia PSE; ponadto ważne jest, aby dyrekcja ośrodka również wzięła udział w sprawdzeniu ewakuacji.

Ostatnim etapem przygotowania PSE jest powiadomienie Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach o terminie przeprowadzenia działań, na co najmniej 7 dni wcześniej. Komendant ma prawo podjąć decyzję o wzięciu udziału w ćwiczeniach jego przedstawiciela, jako obserwatora lub wręcz przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń z wykorzystaniem sił i środków będących w dyspozycji terenowych jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej (PSP).

PRZEBIEG PSE (ETAPY)

Etap I – rozmieszczenie osób wyznaczonych, przygotowanie środków pozoracji.

Etap II – ogłoszenie alarmu (donośnym głosem).

Etap III – pomiar czasu trwania poszczególnych faz.

Etap IV – sprawdzenie pomieszczeń w celu ustalenia liczby osób, które nie podjęły ewakuacji oraz przyczyny takiego zachowania.

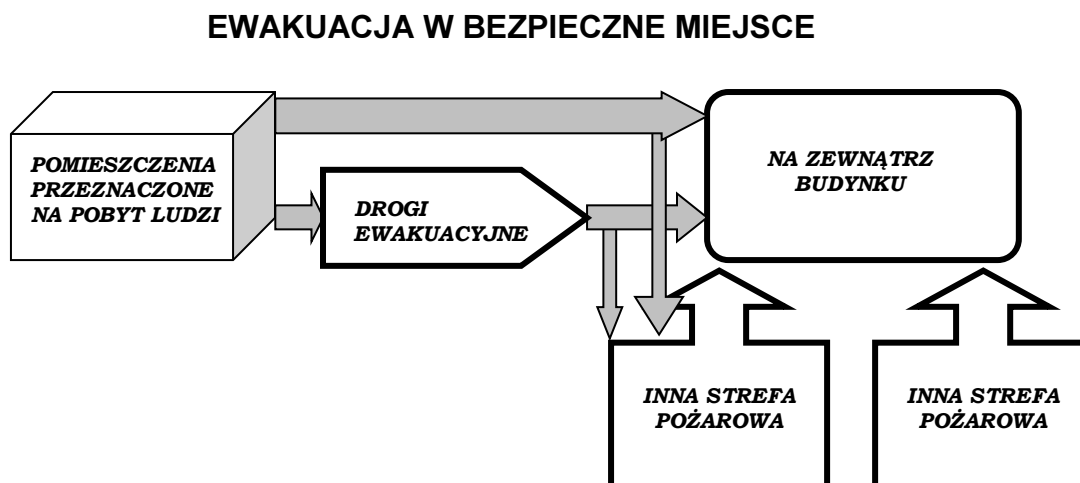
5.2. Przebieg ewakuacji.

Istotą bezpiecznej ewakuacji jest rozpoczęcie jej we właściwym momencie oraz w sposób odpowiednio zorganizowany. W tym celu konieczne jest przygotowanie pracowników do realizacji tego zadania poprzez odpowiednie szkolenie. Decyzję

o rozpoczęciu ewakuacji podejmuje bezpośrednio Dyrektor, bądź zastępująca go osoba. Powinno to nastąpić w sytuacji zaistnienia bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia osób przebywających w budynkach.

Ewakuację należy prowadzić w „BEZPIECZNE MIEJSCE” według poniższego schematu:

Za „Bezpieczne miejsce” należy uważać:

- miejsce wyznaczone na zewnątrz budynku - teren obok budynku lub plac w rejonie budynku sąsiedniego;
- strefę pożarową (inną niż objęta pożarem), oddzieloną od pozostałej części budynku elementami oddzielen przeciwpożarowych. Do ewakuacji należy wykorzystywać wolne od dymu korytarze i wyjścia ewakuacyjne. Poszczególne osoby powinny samodzielnie opuszczać obiekt. Ewakuować należy się poprzez dostępne wyjścia ewakuacyjne na plac przy budynku.

W przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po budynku, bez stwierdzenia jego źródła lub jeśli źródło ognia zostało zlokalizowane i obejmuje niewielką powierzchnię, co umożliwia jego likwidację podręcznym sprzętem gaśniczym – ewakuacja nie jest konieczna. W takiej sytuacji konieczne jest natomiast podjęcie zdecydowanych działań gaśniczych, jednakże bez wprowadzania elementów sprzyjających rozwojowi paniki.

Ewakuacja powinna obejmować wszystkie osoby przebywające w budynku. W przypadku silnego zadymienia korytarzy i braku możliwości poruszania się nimi należy pozostać wewnątrz pomieszczeń i oczekiwać na pomoc jednostek ratowniczych. Wskazane jest uszczelnienie drzwi, w miarę posiadanych możliwości.

Bezwzględnie należy zachować spokój. Akcją kieruje, do czasu przybycia pierwszych jednostek Państwowej Straży Pożarnej Zarządca lub zastępująca go osoba.

Po opuszczeniu obiektu należy dokonać przeliczenia ewakuowanych ludzi i w przypadku braku osób oraz podejrzenia, iż mogą one przebywać w budynku należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie strażaka dowodzącego akcją ratowniczo - gaśniczą. Ewakuację można zakończyć tylko wyłącznie na jego polecenie.

Ponadto:

1. Należy zadbać i dopilnować, aby wszystkie wyjścia ewakuacyjne z budynku były stale otwarte lub aby możliwe było natychmiastowe dojście do tych drzwi i otwarcie ich w razie pożaru zadymienia lub innego niebezpieczeństwa.
2. W przypadku konieczności okratowania okien należy kraty tak wykonać, aby można było je otworzyć od wnętrza. Rozwiązania techniczne w tym zakresie należy uzgodnić ze Specjalistą ds. Ochrony Przeciwpożarowej.
3. Należy bezwzględnie przestrzegać zakazu składowania wszelkich materiałów i sprzętów na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczania przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości.
4. Z budynku ustala się ewakuację indywidualną uczniów oraz ewakuację kierowaną przez pracowników w stosunku do osób czasowo przebywających w budynku - osób niebędących pracownikami szkoły.
5. Wszyscy pracownicy przed objęciem obowiązków, muszą być przeszkoleni z zakresu ewakuacji i szczegółowo zapoznani z topografią szkoły. Szkolenie, o którym mowa, jest dokumentowane po odbyciu przez pracownika instruktażu ogólnego i instruktażu stanowiskowego z zakresu BHP i Ppoż. zgodnie z obowiązującymi w szkole „Zasadami zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi”. Żaden z pracowników szkoły nie może być dopuszczony do pracy bez przeszkolenia z zakresu organizacji ewakuacji ludzi z budynków, w tym w zakresie i w sposobach ewakuacji osób rannych lub niepełnosprawnych.
6. W przypadku zauważenia pożaru lub innego zagrożenia, a także w przypadku ogłoszenia alarmu, osoby pracujące zatrudnione w danym obiekcie zobowiązane są zlokalizować zagrożenie w celu wyboru drogi ewakuacji, zdecydowanym i spokojnym głosem wydać polecenie nakazujące opuszczenie pomieszczeń przez osoby w nich przebywające zgodnie z kierunkami wskazanymi przez znaki ewakuacyjne, nadzorować do końca ewakuację, a bezpośrednio po jej zakończeniu, w miarę możliwości sprawdzić czy nikt nie został w budynku, w szczególności sprawdzając pomieszczenia socjalne i sanitarne.

7. Pracownicy, w przypadku ogłoszenia ewakuacji, jeżeli czas na to pozwala, zabezpieczają dokumenty szczególnej wagi, cenne urządzenia, wyłączają urządzenia elektryczne, a następnie niezwłocznie opuszczają obiekt.

UWAGA! W przypadku konieczności prowadzenia akcji ewakuacyjnej w trudnych warunkach atmosferycznych (mróz, silne opady), osoby ewakuowane (w tym osoby ranne), należy zgromadzić na terenie sąsiedniego budynku.

5.3. Środki i sposoby ogłaszania alarmu

1. W razie pożaru lub innego zagrożenia, każdy z pracowników, który zauważy niebezpieczeństwo winien donośnym głosem poinformować o zaistniałym fakcie znajdujące się w pobliżu osoby, w tym pozostałych pracowników. Należy głośno, zdecydowanie, bez oznak paniki zawołać (np.):

„PALI SIĘ! WSZYSCY OPUSZCZAMY BUDYNEK!”

„KIERUJCIE SIĘ DO WYJŚĆ ZGODNIE ZE ZNAKAMI EWAKUACYJNYMI!”

2. Służby ratownicze należy alarmować telefonicznie, zgodnie z wykazem numerów telefonów podanym w „Instrukcji postępowania na wypadek pożaru” (lub zgodnie z wykazem telefonów alarmowych), przy wykorzystaniu dostępnych aparatów telefonicznych znajdujących się najbliżej. Przy wykorzystaniu telefonu przenośnego (komórkowego) należy bezwzględnie podać, że DZWONIMY Z KATOWIC!
3. W razie pożaru lub innego niebezpiecznego zdarzenia, o zaistniałym fakcie należy również powiadomić bezzwłocznie bezpośredniego przełożonego.

5.4. Obowiązki pracowników w zakresie przygotowania do ewakuacji

Pracownicy zatrudnieni w obiekcie mają obowiązek posiadać dokładne informacje w zakresie:

1. Rozkładu pomieszczeń w obiekcie, dróg i kierunków ewakuacji oraz wyjść z pomieszczeń budynku, a także lokalizacji ewakuacyjnego punktu zbiorczego tzw. „BEZPIECZNEGO MIEJSCA DLA EWAKUACJI”
2. Zachowania się ludzi w sytuacji pożarowej lub innego niebezpieczeństwa.
3. Miejsc w pomieszczeniach, w których mogą pozostawać lub schować się ludzie sparaliżowani strachem na skutek wybuchu pożaru, zadymienia lub innego niebezpieczeństwa.

4. Umieszczenia telefonów oraz przeciwpożarowego wyłącznika głównego prądu, ważnych zaworów odcinających, a także sposobu alarmowania na wypadek pożaru.
5. Rozmieszczenia hydrantów i gaśnic, innych urządzeń związanych z ochroną przeciwpożarową oraz ich obsługi.

5.5. Obowiązki pracowników w zakresie prowadzenia ewakuacji

1. Kierownik akcji ratowniczo – gaśniczej, pracownicy, w przypadku rozprzestrzeniania się dymu i/lub ognia, zapobiegając chaosowi i panice, zdecydowanym i spokojnym głosem wydają polecenia mające na celu:
  - bezwzględne opuszczenie obiektu poprzez wyjścia ewakuacyjne, bezpośrednio na zewnątrz budynku, w słowach np. „Proszę opuścić budynek – korzystamy wyłącznie z wyjść (...), kierujemy się zgodnie z oznakowaniem ewakuacyjnym!”
  - zebranie wszystkich osób w wyznaczonym do tego celu „miejscu ewakuacji”, w słowach np. „Wszyscy zbieramy się ..... (np. na parkingu przed sąsiednim budynkiem produkcyjnym, powyżej) i pozostajemy w miejscu zgrupowania, proszę utworzyć grupę w bezpiecznym miejscu, nikt się nie rozchodzi!”
  - pomoc w ewakuacji osób rannych lub niepełnosprawnych z budynku, np. w słowach: „Panowie X, Y i Z, proszeni są o pomoc w ewakuacji osób rannych (niepełnosprawnych)!”
  - usunięcie (w razie potrzeby) pojazdów z parkingu, w słowach np. „Proszę osoby, których pojazdy stoją obok budynku o ich usunięcie. Po wykonaniu zadania powracamy na bezpieczne miejsce zgrupowania!”
  - upewnienie się, że wszyscy opuścili budynek,
  - organizację akcji ratowniczo-gaśniczej oraz udzielenie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym.
2. Służby ratownicze należy alarmować telefonicznie, zgodnie z wykazem numerów telefonów podanym w Instrukcji postępowania na wypadek pożaru lub w wykazie telefonów alarmowych.
3. Pracownicy zobowiązani są:
  - Podporządkować się kierującemu akcją ratowniczą do czasu, aż dowodzenie przejmie dowódca jednostki straży pożarnej.
  - Pamiętać, że szybkość i sprawność przeprowadzenia ewakuacji decyduje o jej powodzeniu i życiu przebywających w obiekcie osób.
  - Zachowywać spokój i nie wywoływać paniki.

- Ustalić dokładnie miejsce pożaru, drogi jego rozprzestrzeniania oraz czy istnieje zagrożenie życia.
- Prowadzić ewakuację zgodnie ze znakami kierunków ewakuacji.
- W razie odcięcia drogi ewakuacyjnej oznaczonej, wykorzystać inną dostępną drogę.
- Pomagać ratownikom straży pożarnej w prowadzeniu ewakuacji pozostałych osób.
- Pamiętać, że działania ewakuacyjne mają pierwszeństwo przed działaniami gaśniczymi.
- Po przybyciu jednostki straży pożarnej podporządkować się poleceniom dowódcy, a także przekazać mu informacje na temat zaistniałego zdarzenia.

6. SPOSOBY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI ORAZ PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI

Skuteczność wewnętrznego systemu ochrony warunkowany jest prawidłowym przygotowaniem pracowników do jego realizacji. Przygotowanie to powinno obejmować wszystkich pracowników. Zakres przygotowania powinien obejmować występujące zagrożenia, sposób przeciwdziałania i ograniczania ich skutków, poznanie zasad postępowania na wypadek zagrożenia przez wszystkie osoby stanowiące kolejne ogniwa systemu.

Pracownicy powinni być zapoznawani w ramach szkolenia okresowego z podstawowymi przepisami przeciwpożarowymi, zwłaszcza z zasadami postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia ewakuacji. Podstawą szkolenia powinna być niniejsza Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego.

Celem szkolenia jest uwrażliwienie wszystkich pracowników na sprawy związane z ochroną przeciwpożarową, wdrożenie zasad związanych z zapobieganiem możliwościom powstawania pożaru oraz przekazanie zasad, według jakich należy postępować w razie powstania pożaru.

Szkolenie to powinno być organizowane w dwóch etapach i obejmować wszystkich pracowników.

Etap I - szkolenie wstępne - obejmuje wszystkich pracowników i organizowane jest podczas przyjęcia ich do pracy.

Etap II - szkolenie podstawowe - obejmuje wszystkich pracowników, organizowane jest nie później niż 6 miesięcy od przyjęcia do pracy pracownika.

Szkolenia okresowe powinny być prowadzone, co najmniej raz na 2 lata dla kierownictwa obiektu, pracowników działu technicznego i pracowników ochrony oraz co najmniej raz na 5 lat dla pozostałych pracowników.

Szkolenie podstawowe powinno obejmować poniższa tematykę:

- zagrożenia mogące wystąpić w obiekcie,
- sposób eliminacji zagrożeń,
- zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych,
- zasady bezpiecznej eksploatacji urządzeń mogących spowodować zagrożenie,
- zasady wykorzystania technicznych środków ograniczających zagrożenia,
- sposób przygotowania i prowadzenia ewakuacji ludzi i mienia,
- zasady współdziałania ze służbami ratowniczymi.

7. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

7.1. Obowiązki właściciela

Dyrektor Zespołu Szkół ponosi odpowiedzialność za stan zabezpieczenia przeciwpożarowego zajmowanych pomieszczeń.

Do obowiązków Właściciela obiektu należy w szczególności:

1. zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych oraz bezpiecznej eksploatacji instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie zajmowanych budynków i pomieszczeń,
2. zapewnienie wyposażenia budynków i pomieszczeń w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz utrzymanie tego typu sprzętu w pełnej sprawności technicznej przez zapewnienie systematycznej konserwacji,
3. zapewnienie osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji na wypadek pożaru,
4. zapewnienie właściwego przeszkolenia przeciwpożarowego wszystkich pracowników,
5. przygotowanie budynku do prowadzenia akcji gaśniczo - ratowniczej,
6. ustalenie sposobów postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia,
7. przeprowadzanie okresowych kontroli i analiz stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego w budynkach i pomieszczeniach własnych, a także w jednostkach podległych,
8. podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia zabezpieczenia przeciwpożarowego zajmowanych pomieszczeń.

7.2. Obowiązki administratora

Do obowiązków administratora w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy w szczególności:

1. dopilnowanie utrzymania czystości i porządku w pomieszczeniach
2. dopilnowanie, aby nie gromadzono na korytarzach i klatkach schodowych oraz drogach ewakuacyjnych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających przejście,
3. zapewnić bezpieczną eksploatację przydzielonych urządzeń i instalacji,
4. nadzorować przestrzeganie przez podległych pracowników postanowień Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz przepisów ogólnych.

7.3. Obowiązki personelu sprzątającego

Do obowiązków personelu sprzątającego należy:

1. utrzymanie czystości poprzez systematyczne usuwanie śmieci, odpadków papieru do odpowiednich pojemników poza teren sprzątanym pomieszczeń,
2. dopilnowanie wygaszania oświetlenia oraz wyłączania urządzeń, elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej pracy,
3. zamknięcie pomieszczeń po zakończeniu sprzątania i umieszczenie kluczy w ustalonym miejscu,
4. zgłaszanie przełożonym stwierdzonych nieprawidłowości.

7.4. Obowiązki wszystkich pracowników

Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko służbowe, zobowiązani są do przestrzegania nakazów i zakazów dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczeń, a w szczególności powinni:

1. znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe w zakresie zapobiegania pożarom i zwalczania pożarów, w tym także postanowienia niniejszej Instrukcji oraz ściśle je przestrzegać,
2. dbać o właściwy stan zabezpieczenia przeciwpożarowego na swoim stanowisku pracy,
3. niezwłocznie zawiadomić osoby odpowiedzialne za stan zabezpieczenia przeciwpożarowego w budynkach biurowych o wszelkich spostrzeżonych brakach, które mogą być pośrednio przyczyną powstania pożaru,
4. brać udział w okresowym szkoleniu z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
5. brać udział w akcjach gaśniczo - ratowniczych podporządkowując się w tym zakresie kierującemu akcją.

8. ORGANIZACJA SZKOLENIA PRZECIWPOŻAROWEGO.

Wszyscy nauczyciele i pracownicy powinni być zapoznawani w ramach szkolenia okresowego z podstawowymi przepisami przeciwpożarowymi, zwłaszcza z zasadami postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia ewakuacji. Podstawą szkolenia powinna być m.in. niniejsza Instrukcja. Częstotliwość szkoleń należy zwiększyć w przypadku wprowadzenia istotnych zmian organizacyjno – technicznych lub w przypadku stwierdzenia braku znajomości przedmiotowych zagadnień wśród pracowników. Szkolenie pracowników powinno być prowadzone przez specjalistę z zakresu profilaktyki pożarowej, według opracowanego doraźnie programu, stosownie do występujących potrzeb. Udział w szkoleniu w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest obowiązkiem każdego pracownika.

Ustala się następujące szkolenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

1. Instruktażowe wstępne.
2. Podstawowe (okresowe).

Szkolenie instruktażowe wstępne przeprowadzane jest przed przystąpieniem danej osoby do pracy. Po przeprowadzeniu szkolenia, jego uczestnik podpisuje oświadczenie według podanego w załączniku wzoru, które dołącza się do jego akt osobowych.

Szkolenie podstawowe przeprowadza się dla pracowników stałych, co najmniej raz na 3 lata. Szkolenie należy każdorazowo powtórzyć w przypadku wprowadzenia istotnych zmian w układzie funkcjonalnym obiektu lub w przypadku stwierdzenia nieznajomości przepisów przez pracowników. Możliwe jest prowadzenie tego typu szkolenia w ramach szkoleń okresowych i łączenie go z zajęciami z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Szkolenie to prowadzi pracownik ds. ochrony przeciwpożarowej lub specjalista profilaktyk.

WZÓR

.....
(nazwisko i imię)

.....
(nazwa komórki organizacyjnej)

Oświadczenie

Oświadczam, że zostałem (-am) zapoznany (-a) z:

- ⇒ „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego”,
- ⇒ przepisami przeciwpożarowymi,
- ⇒ rozmieszczeniem, zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, środkami alarmowania, drogami i sposobami ewakuacji,
- ⇒ zagrożeniami pożarowymi występującymi w obiekcie,
- ⇒ obowiązkami w zakresie zapobiegania pożarom i postępowaniem na wypadek powstania pożaru.

.....
podpis pracownika

KATOWICE, dnia .....

9. POTWIERDZENIE ZAZNAJOMIENIA PRACOWNIKÓW Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.

Niniejszym potwierdzam własnoręcznym podpisem fakt zapoznania się z postanowieniami „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” i złożenie zobowiązania do przestrzegania wszystkich zawartych w niej postanowień dotyczących mojej osoby.

Przyjmuję do wiadomości fakt, że niniejsza Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, stanowi przepisy prawa miejscowego dotyczące zapobiegania i zwalczania pożarów oraz to, że nie przestrzeganie postanowień zawartych w „Instrukcji”, stanowi naruszenie art.82 §1 Kodeksu wykroczeń, w związku z § 6 ust.1, pkt.6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719). „Kto wykracza przeciwko przepisom dotyczącym zapobiegania i zwalczania pożarów” podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

L.p.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Data	Własnoręczny podpis
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego
Zespół Szkół nr 2 Katowice, ul. Goetla 2

-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				